

НАРЕДБА № 11 от 09.01.2012 г. за придобиване на квалификация по професията „Фотограф“

Обн. - ДВ, бр. 11 от 07.02.2012 г., в сила от 07.02.2012 г.

Издадена от министъра на образованието, младежта и науката

Раздел I

Общи положения

Чл. 1. С тази наредба се определя Държавното образователно изискване (ДОИ) за придобиването на квалификация по професията 213020 „Фотограф“ от област на образование „Изкуства“ и професионално направление 213 „Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти“ съгласно Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 от Закона за професионалното образование и обучение.

Чл. 2. Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията 213020 „Фотограф“ съгласно приложението към тази наредба определя изискванията за придобиването на трета степен на професионална квалификация за специалността 2130201 „Фотография“ и на четвърта степен за специалностите 2130202 „Приложна фотография“ и 2130203 „Фоторепортерство“.

Чл. 3. Въз основа на ДОИ по чл. 1 и рамковите програми по чл. 10, ал. 3, т. 3 и 4 от Закона за професионалното образование и обучение се разработват учебни планове и учебни програми за обучението по специалностите по чл. 2.

Раздел II

Съдържание на Държавното образователно изискване

Чл. 4. (1) С ДОИ по чл. 1 се определят професионалните компетенции в края на обучението по професията, които гарантират на обучаемия възможност за упражняване на професията 213020 „Фотограф“.

(2) Държавното образователно изискване за придобиването на квалификация по професията „Фотограф“ определя общата, отрасловата и специфичната задължителна професионална подготовка за професията, както и задължителната чуждоезикова подготовка по професията и избираемата подготовка.

(3) Съдържанието на всеки вид задължителна професионална подготовка по ал. 2 включва:

1. необходимите професионални компетенции (знания, умения и професионално-личностни качества);

2. тематичните области, от които се формира съдържанието на учебните предмети/модули.

Чл. 5. С ДОИ по чл. 1 се определят и входящото минимално образователно равнище, описанието на професията, целите на обучението, резултатите от ученето, изискванията към материалната база и изискванията към обучаващите.

Преходни и заключителни разпоредби

§ 1. Учебните планове и учебните програми за обучение по професията, действащи към влизане в сила на тази наредба, се прилагат до разработване и утвърждаване на учебните планове и учебните програми по чл. 3.

§ 2. Тази наредба се издава на основание чл. 17, т. 3 във връзка с чл. 16, т. 7 от Закона за народната просвета.

§ 3. Наредбата влиза в сила от деня на обнародването ѝ в „Държавен вестник“.

Министър: Сергей Игнатов

Приложение към чл. 2
Държавно образователно изискване за придобиване на квалификация
по професията „Фотограф“

Професионално направление:		
213	Аудио-визуални изкуства и техники; производство на медийни продукти	
Наименование на професията:		
213020	Фотограф	
Специалности:	Степен на професионална квалификация:	
2130201	Фотография	Трета степен
2130202	Приложна фотография	Четвърта
2130203	Фоторепортерство	Четвърта

I. Специалност „Фотография“ - трета степен на професионална квалификация

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за ученици и за лица, навършили 16 години

За придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалност „Фотография“ на професията „Фотограф“ от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г., Заповед № РД-09-1805 от 9.12.2011 г.) входящото минимално образователно равнище за ученици е завършен седми клас или завършено основно образование.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

За обучение по професията „Фотограф“ с придобиване на трета степен на професионална квалификация не се изисква обучаваните да притежават предишна професионална квалификация или професионален опит по други сродни професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Фотографът създава трайни фотографски изображения, като подбира фотографска оптика и апаратура (светлина и осветителни прибори, обективи, филмови или цифрови фотокамери, светлофилтри, експониметрия). Избира подходящ кадър и формат на снимката, тон и тонални гами, осветление и светлосянка, линия, фигура и форма, перспектива и изобразителен ъгъл, изобразителни планове, височина на гледната точка и ракурс, прави фотокомпозиция.

Фотографът създава различни видове изо-бражения, като използва основните и смесените жанрове на художествената фотография - художествен фотопейзаж, художествен фотопортрет, рекламна фотография, актова фотография, битова фотография, фотографски натюрморт, архитектура и интериор, спортни снимки, снимки на спектакли и мода, фотоетюд.

Фотографът може да работи за електронна, печатна или друга медия, като подготвя фотографска информация за публичния, общественно-политическия, стопанския и културния живот в страната и чужбина. Често попада в условия, представляващи риск и заплаха за здравето и живота му (тежки произшествия, природни катаклизми, военни действия и други събития). Понякога се налага да обработва материалите на мястото на събитието за кратко време и да ги изпраща бързо в редакцията на агенцията или изданието, за което работи.

Фотографът може да работи и в областта на научната фотография - макрофотография, микрофотография, снимки с невидими лъчи, медицинска фотография, съдебна фотография и други области.

Той сам обработва снимковия материал както по класическия метод във фотолаборатория, така и с помощта на компютър и специализиран софтуер.

При упражняване на професията се изискват умения за организиране на самостоятелна и колективна трудова дейност, дисциплинираност, упоритост и търпение, концентрация на вниманието и наблюдателност, генериране на идеи, технически усет и способности.

Фотографът трябва да има добро зрение и правилно цветоусещане.

Работи с класическа и цифрова апаратура, снимачни светлочувствителни носители, различни видове обективи, фотографски осветителни прибори (постоянни и импулсни), допълнителни фотографски принадлежности и аксесоари, а също и с фотоувеличители, лабораторно осветление, вани, пинцети, сушилни машини и др., както и с компютър със специализиран софтуер и периферни устройства.

Работното време в ателие обикновено е с нормална продължителност, но в повечето случаи то е свързано със събитието, което се заснема, и това налага работа в почивните и празничните дни или до късно вечер.

Фотографът носи отговорност за поддържане на техниката в изправно състояние.

При заснемане на определени събития, за които е невъзможно тяхното повторно осъществяване, от фотографа се изисква много висока степен на отговорност.

Ако фотографът работи самостоятелно, той трябва да умее да представи своите възможности, идеи и концепции, да има познания по мениджмънт и маркетинг, за да може да управлява собствено фотографско ателие.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

След придобиване на трета степен на професионална квалификация по специалността „Фотография“ обучаваният може да продължи обучението си за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по специалностите „Приложна фотография“ и „Фоторепортерство“, както и по друга професия от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, и отрасловата задължителна професионална подготовка по професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“ се зачита.

Фотографът може да посещава семинари, майсторски класове или други форми за повишаване на квалификацията.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със Заповед № РД-01-204 от 28.02.2011 г., Заповед № РД-01-426 от 30.05.2011 г. и Заповед № РД-01-529 от 30.06.2011 г.

Придобилите трета степен на квалификация по професията „Фотограф“ могат да постъпват на работа на длъжности (професии) от единична група 3431 „Фотографи“, както и на други длъжности, допълнени при актуализиране на НКПД.

3. Цели и задачи на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги пораждат;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- работи в екип, като участва активно при разпределяне на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях, носи отговорност за срочното и качествено изпълнение на възложените задачи;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- съзнава необходимостта и се старее да повишава квалификацията си;
- умее да намира информация в интернет с помощта на компютър, работи със специализирани програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва на чужд език информация, свързана с професионалната му дейност;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава различните видове медии и възможностите за реализация;
- използва специализирани програмни продукти за обработване на изображение;
- познава характеристиките и разпознава основните епохи и стилове в изобразителното изкуство;
- спазва последователността на етапите при изграждане на художествена творба;
- прилага изискванията и принципите за изграждане на композиция;
- представя в исторически план възникването и развитието на фотографията;
- познава работата на популярни фотографи и техните творби, анализира определена творба с характерната терминология и изразни средства.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Фотограф“ - трета степен на професионална квалификация, задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- използва всички техники за създаване на трайни фотографски изображения;
- анализира и прилага законите на фотостилистиката и фотокомпозицията;
- създава фотографии в основните и смесените жанрове в художествената фотография;
- анализира и оперира с особеностите на фотожурналистиката, фотографиката, научната фотография и киното;
- подготвя, реализира, обработва и оформя фотографии от идеята до финалния визуален продукт.

4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Фотограф“</i>	
1. Спазва изискванията за здравословни и безопасни условия на труд	1.1. Прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд 1.2. Познава видовете фотографска техника и оборудване и спазва правилата за безопасна работа с тях 1.3. Посочва вредното въздействие на консумативите, използвани във фотолабораторията 1.4. Прилага правилата за пожарна и аварийна безопасност и за работа с леснозапалими материали, използвани във фотографските лаборатории 1.5. Взема адекватно решение в ситуация на инцидент по време на снимки 1.6. Спазва изискванията за опазване на околната среда 1.7. Оказва долекарска помощ при възникнали инциденти по време на работа
2. Спазва изискванията на трудовото законодателство	2.1. Описва видовете медии (частни, държавни и общински) и техният статут 2.2. Характеризира документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение и др. 2.3. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на лицата, практикуващи творчески професии 2.4. Може да съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др., вкл. и с помощта на компютър 2.5. Познава изискванията за заемане на различни длъжности в електронни и печатни медии, фотографски студиа и ателиета 2.6. Осъществява творческа комуникация в работния екип
3. Използва информационни и комуникационни технологии	3.1. Използва компютърна техника за фотографска постпродукция 3.2. Сканира и обработва фотографии от аналогови носители 3.3. Оперира със специализиран софтуер 3.4. Намира информация, свързана с фотографията, в интернет – както на български, така и на чужд език 3.5. Използва различни комуникационни средства за изпращане и получаване на фотографски изображения
<i>Специфични за специалност 2130201 „Фотография“</i>	
4. Прави снимки, като използва различни видове фотографска	4.1. Познава и сравнява характеристиките на различни видове фотокамери (филмови и цифрови) 4.2. Избира подходящата фотокамера съобразно вида на

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
оптика и апаратура	обекта и условията, при които се осъществява заснемането 4.3. Работи с филмови и цифрови фотокамери 4.4. Сравнява различни по вид и характеристики обективи 4.5. Избира подходящ обектив 4.6. Създава фотографии със студийна техника и съоръжения
5. Измерва и композира светлина и осветителни прибори	5.1. Анализира светлината 5.2. Работи с различни по вид осветителни тела и прибори, както и с измервателни уреди – експонетър и флашметър
6. Обработва снимки във фотолаборатория за черно-бяла и цветна фотография	6.1. Описва апаратурата и използваните материали и консумативи във фотолабораторията 6.2. Проявява, фиксира, мие, суши и съхранява черно-бели и цветни негативи 6.3. Копира контактно и прожекционно снимки 6.4. Проявява, фиксира, мие, суши и съхранява черно-бели и цветни позитивни изображения 6.5. Тонира, избелва и усилва позитивни изображения 6.6. Работи с фоторепродукционна техника
7. Прави снимки, като прилага законите на фотостилистиката	7.1. Правилно определя отсечката и формата на снимката 7.2. Описва понятията тон и тонални гами 7.3. Изгражда осветление и светлосянка 7.4. Анализира и оперира с линия, фигура и форма, яснота и неяснота 7.5. Борави с перспектива и изобразителен ъгъл, посока, разстояние, изобразителни планове, височина на гледната точка и ракурс
8. Създава фотографии по законите на фотокомпозицията	8.1. Творчески обединява, съпоставя и съподчинява, осмисля изразните средства в полето на снимката 8.2. Интерпретира равновесието и неговите психо-физични основи (златно сечение) 8.3. Търси и правилно определя отсечката 8.4. Комбинира и изгражда светлосенчест образ 8.5. Групира композиционните елементи 8.6. Различава композиционните белези на движението 8.7. Оперира с видовете композиционни решения 8.8. Анализира композиционните качества на снимката
9. Снима в основните жанрове на художествената фотография	9.1. Създава художествен фотопейзаж, като прави качествена оценка на видовете пейзажни снимки, анализира изобразителните средства на жанра и методите за изобразяването им 9.2. Създава художествен фотопортрет, като прави качествена оценка на видовете портретни снимки, анализира

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>изобразителните средства на жанра и методите за изобразяването им</p> <p>9.3. Създава актова фотография, като изобразява красотата, хармонията на формите и пропорциите на човешкото тяло</p> <p>9.4. Създава фотографски натюрморт, анализирайки изобразителните средства на жанра и методите за изобразяването им</p> <p>9.5. Създава фотографии с рекламна цел и насоченост</p>
10. Снима в смесените жанрове на художествената фотография	<p>10.1. Създава архитектурни снимки и снимки на интериор</p> <p>10.2. Изготвя спортни снимки</p> <p>10.3. Изготвя характерни снимки на спектакли и мода</p> <p>10.4. Създава фотоетюд</p>
11. Изготвя снимки за фотожурналистиката	<p>11.1. Посочва особеностите на журналистическата снимка</p> <p>11.2. Разграничава илюстративната и жанровата фотожурналистика</p> <p>11.3. Класифицира журналистическите жанрове и форми</p> <p>11.4. Създава фоторепортаж, като спазва жанровите белези и особености: оперативност, информираност, документалност, събитийност, новинност и актуалност</p> <p>11.5. Създава фотографии от всички видове фоторепортаж</p> <p>11.6. Създава фотоочерк, като използва спецификата на жанра и методите за реализация</p>
	<p>11.7. Създава фоторазказ, заглавна снимка и фотоплакат</p> <p>11.8. Създава фотомонтаж и фотокарикуатура</p> <p>11.9. Дефинира формите на фотожурналистиката и създава фотоприложение, фотоцитат и фотосравнение</p>
12. Изготвя фотографика	<p>12.1. Демонстрира методите за получаване на фотографична линия и фотографично оптическо петно</p> <p>12.2. Изготвя фотобарелеф</p> <p>12.3. Изготвя обикновена и графична соларизация</p> <p>12.4. Изготвя изохелия</p>
13. Снима в различните раздели на научната фотография	<p>13.1. Създава макрофотографски и микрофотографски снимки</p> <p>13.2. Снима с невидими лъчи: ултравиолетова и инфрачервена фотография</p> <p>13.3. Познава техниката на снимане при рентгенографията, гама-графията и ядрената фотография</p> <p>13.4. Описва изискванията и особеностите на медицинската и съдебната фотография</p> <p>13.5. Дефинира изискванията и особеностите на астрофотографията и подводната фотография</p>

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Обзавеждането на учебния кабинет включва: работно място на преподавателя (работна маса и стол), работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), учебна дъска, гладка свободна стена за окачване на табла, екран за прожектиране, дъска за писане, компютър с мултимедия, образци на различни видове техника и консумативи, снимки, илюстриращи различни жанрове и техники.

5.2. Учебна лаборатория

В учебната лаборатория за всеки обучаван трябва да има самостоятелно работно място, оборудвано с необходимата техника, апаратура и съоръжения (фотоувеличители, лабораторно осветление, вани, пинцети, сушилни машини и шкафове, течаща вода и мивки, материали и консумативи).

5.3. Учебно студио

Учебното студио трябва да бъде оборудвано с фонове и фонова система, осветителни тела и прибори („топло" осветление и прибори за контрол на светлинния сноп, импулсно осветление и прибори за контрол на светлинния сноп), експонетър, флашметър, фотокамера (филмова и дигитална) и др.

5.4. Компютърна зала

Компютърната зала трябва да разполага с работно място за всеки обучаван, оборудвано с компютър със специализиран софтуер.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Фотограф" - трета степен на професионална квалификация, имат лица с образователно-квалификационна степен „магистър" или „бакалавър" от професионални направления „Теория на изкуствата", „Изобразително изкуство", „Театрално и филмово изкуство" и др., които имат квалификация или професионален опит като фотографи в съответствие с предмета/модула/дисциплината, която преподават.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.

II. Специалности „Приложна фотография" и „Фоторепортерство" - четвърта степен на професионална квалификация

1. Входни характеристики

1.1. Изисквания за входящо минимално образователно равнище за лица, навършили 16 години

За придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по професията „Фотограф" от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6, ал. 1 ЗПОО (утвърден от министъра на образованието и науката със Заповед № РД-09-413 от 12.05.2003 г., изм. и доп. със Заповед № РД-09-04 от 8.01.2004 г., Заповед № РД-09-34 от 22.01.2004 г., Заповед № РД-09-255 от 9.04.2004 г., Заповед № РД-09-274 от 18.02.2005 г., Заповед № РД-09-1690 от 29.09.2006 г., Заповед № РД-09-828 от 29.06.2007 г., Заповед № РД-09-1891 от 30.11.2007 г., Заповед № РД-09-298 от 19.02.2009 г., Заповед № РД-09-1803 от 29.10.2009 г., Заповед № РД-09-621 от 18.05.2010 г., Заповед № РД-09-1728 от 1.12.2010 г.) входящото минимално образователно равнище е завършено средно образование и навършени 16 години.

1.2. Изисквания за входящо квалификационно равнище или професионален опит

Ако за обучение по професията „Фотограф" с придобиване на четвърта степен на професионална квалификация кандидатстват лица, завършили обучение за придобиване на професионална квалификация по професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти", „Музикални и сценични изкуства", „Изящни изкуства" и др., част от обучението им се зачита и се организира надграждащо обучение. Съдържанието на това обучение се

определя след сравнение на компетенциите и резултатите от ученето, описани в Държавните образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по съответните професии.

2. Описание на професията

2.1. Трудови дейности, отговорности, личностни качества, особености на условията на труд, оборудване и инструменти, изисквания за упражняване на професията, определени в законови и подзаконови актове (здравословно състояние, правоспособност и др.)

Фотографът с четвърта степен на професионална квалификация умее да регистрира или възпроизвежда (мултиплицира) фотоизо-бражения върху светлочувствителни носители - класически или цифрови.

Той може да управлява, ръководи, координира и контролира дейността на специализиран екип от асистент-фотографи, художници, дизайнери, осветители, компютърни специалисти, мениджърски екип, както и помощен персонал и сътрудници (гримьори, модисти, фризьори и др.). В тази връзка той трябва да познава отлично професионалната работа на фотографа и да притежава икономически и управленски знания и умения.

Фотографът може да работи самостоятелно или в екип; в интериор или екстериор. Организира дейности по заснемане на различни обекти и събития - политически, обществени, културни, природни и др. При изпълнение на поръчки от възложители трябва да е толерантен към желанията им, но същевременно да има собствено мнение и да споделя и отстоява професионалните и естетическите си възгледи.

За упражняване на професията фотографът трябва да умее да проявява търпение, отзивчивост и разбиране, да притежава богато въображение и идеи. Уменията да осъществява професионална и творческа комуникация с работния екип и да управлява дейността на сътрудниците си имат водещо значение при практикуването на професията.

Фотограф-приложникът трябва да умее да използва подходящо композиционно решение и организация на двуизмерното фотографско изображение.

При изпълнение на професионалните си задачи той трябва задълбочено да познава и умело да борави с фотографските процеси, специалните и новите техники, с фотографските изразни средства и с основните свойства на фотографията - реалистичност, документалност, аналитичност и фрагментарност.

В своята дейност фотографът използва апаратура - аналогова и цифрова, снимачни светлочувствителни носители, различни видове обективи, фотографски осветителни прибори (постоянни и импулсни) и допълнителните фотографски принадлежности и аксесоари.

Познава и прилага:

- техниките за обработване на класически снимачни материали - черно-бели и цветни, негативни, позитивни и обратими;

- начините за създаване на цифрово изображение и неговата компютърна обработка, както и видовете и способите на неговото опредметяване - мастилено-струйни и лазерни принтери, минилабове, офсетов печат и др.;

- основните закономерности в експониметрия, колометрия и дензитометрия.

Познава фотографските жанрове (натюрморт, пейзаж, архитектурна, портретна и актова фотография), използва видовете снимачен подход към действителността - регистративен, документален, репортажен и постановъчен.

Фоторепортерът подготвя фотографска информация за публичния обществено-политически, стопански, спортен и културен живот от страната и чужбина. Създава фотографски творби, планира, подготвя и създава журналистически материали, предназначени за публичните печатни и електронни медии. Той може самостоятелно да планира или да подготвя и заснема по поръчка на възложителя снимков материал,

предназначен за електронни, печатни или други медии. Фоторепортерът подготвя коментар или текст под снимките и изпълнява дейности по техническо обработване и изпращане на снимките до съответната медия.

Фоторепортерът работи в динамична среда. Той заснема материалите си в интериор или екстериор, понякога в отдалечени райони на страната или извън нея. Отразява тежки произшествия, природни катаклизми, военни действия и други събития, свързани с риск и заплаха за здравето и живота. Обработката на материалите се извършва на мястото на събитието. Освен да умее да работи по класическия способ във фотолaborатория, той трябва да владее и техническите средства от последната генерация на цифровите технологии.

Необходимо е да умее да контактува с представители от различни сфери на обществения живот, с хора от различни социални и етнически групи. Спазването на делови тон и поддържането на етични отношения с колегите си от редакционната колегия, с техниците по поддръжка на снимачната, компютърната и фотолaborаторната техника, с доставчици на фотоматериали и др. са предпоставка за успешна професионална реализация.

Трябва да умее да организира подходяща екипировка, да пристига своевременно на мястото на събитието, да избира подходящо място и типажи за снимане, да обработва за кратко време и да изпрати бързо материалите си в редакцията на агенцията или изданието, за което работи.

За успешното упражняване на професията фоторепортерът трябва да е енергичен, решителен, упорит и любознателен, да има бързи реакции, да умее да отличава значимото от общото, да запазва самообладание в кризисни ситуации и да пресъздава вярно събитията.

За успешното изпълнение на професионалните задължения е необходимо фоторепортерът да взема творчески и управленски решения, да умее да ръководи екип и да разпределя материални и финансови ресурси.

По време и след приключване на снимките полага необходимите грижи за съхранението на техниката и на заснетия материал, като се съобразява със съответните метеорологични условия.

Задължително изискване за успешна работа на фотографа с четвърта степен на професионална квалификация е неговото физическо състояние, като от особена важност е доброто зрение.

За успешното упражняване на професията „Фотограф“ са необходими управленски качества и организационни способности за работа в екип, комуникативни способности със сътрудниците и клиентите, много добра концентрация и наблюдателност, творчески изказ и визуална комуникация.

2.2. Възможности за продължаване на професионалното обучение

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Фотограф“ могат да се обучават за придобиване на квалификация по други професии от област на образованието „Изкуства“, като обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления, и част от отрасловата задължителна професионална подготовка и специфичната за професията професионална подготовка се зачита.

Лицата, придобили професионална квалификация по професията „Фотограф“, имат възможности за повишаване на квалификацията си в курсове и семинари, организирани от обучаващи институции, браншови организации и др.

2.3. Възможности за професионална реализация съгласно Националната класификация на професиите и длъжностите (НКПД - 2011), утвърдена със Заповед № РД-01-931 от 27.12.2010 г. на министъра на труда и социалната политика, изм. и доп. със Заповед № РД-01-204 от 28.02.2011 г., Заповед № РД-01-426 от 30.05.2011 г. и Заповед № РД-01-529 от 30.06.2011 г.

Придобилите четвърта степен на професионална квалификация по професията „Фотограф“ могат да работят на свободна практика или по трудово правоотношение в национални и местни ефирни и кабелни електронни медии, както и в киностудии, на следните длъжности от НКПД: единична група 3431 Фотографи и 7321-2032 Фотограф, фотогравюри.

3. Цели на обучението

3.1. Цели на обучението по общата задължителна професионална подготовка - единна за всички професионални направления

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава, спазва и прилага правилата за здравословни и безопасни условия на труд;
- умее да формулира проблеми, задава въпроси, прави отчет за извършената работа, установява и поддържа делови отношения;
- познава стопанското устройство на страната, разбира съществуващите икономически отношения, процеси и явления и прави изводи за факторите, които ги поражда;
- познава трудовото законодателство, определящо неговия статут, права и задължения;
- умее да работи в екип, активно участва при разпределение на задачите, съдейства на членовете на екипа при изпълнението им и търси помощ от тях, носи отговорност;
- осъществява ефективни работни взаимоотношения с колегите си;
- повишава квалификацията си;
- демонстрира творчески идеи, подходи и умения;
- умее да намира информация в интернет с помощта на компютър, работи със специализирани програмни продукти и продукти за създаване на документи;
- осъществява комуникация и ползва техническа документация на чужд език;
- спазва професионалната етика и има етично поведение.

3.2. Цели на обучението по отрасловата задължителна професионална подготовка - единна за всички професии от професионално направление „Аудио-визуални изкуства и техники, производство на медийни продукти“

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- познава различните видове електронни и печатни медии, тяхната структура и дейност;
- познава процеса на производство на медийните продукти;
- познава фотографската, осветителната и лабораторната техника;
- има знания за обработка на филмови и фотоматериали и познания върху звука;
- познава форматите и носителите на визуална информация;
- познава характеристиките и разпознава основни епохи и стилове в изкуството;
- спазва етапите в изграждането на художествена творба;
- прилага изискванията и принципите за изграждане на композиция;
- познава възникването и развитието на фотографията;
- познава популярни фотографски творби и умее да ги анализира с характерната терминология и изразни средства.

3.3. Цели на обучението по специфичната за професията „Фотограф“ - четвърта степен на професионална квалификация, задължителна професионална подготовка

След завършване на обучението по професията обучаваният трябва да:

- спазва нормативните документи, валидни за Европейския съюз и България, отнасящи се за дейностите, свързани с фотографията и фотографската продукция;
- притежава управленски умения и качества да ръководи фотографско студио, фотоотдел или екип;

- познава и прилага процесите, технологиите и методите, специфични за фотографската продукция;
 - осигурява подходящи условия за протичане на работния процес;
 - притежава знания, умения и компетенции за организиране на дейностите по заснемането, обработката и презентацията на фотографски изображения;
 - познава и използва технологията за обработка на класически фотографски материали и цифрови записи;
 - използва съвременни програмни продукти, предназначени за обработката, подготовката и реализацията на презентации на фотографски цифрови изображения.
4. Резултати от ученето

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
<i>Общи за професията „Фотограф“</i>	
1. Спазва правилата за безопасна работа	1.1. Познава правилата за безопасност и реагира адекватно при необходимост 1.2. Контролира спазването на санитарно-хигиенните норми на повереното му работно място 1.3. Работи в съответствие с изискванията за опазване на околната среда 1.4. Познава опасностите от рискове в зависимост от спецификата на работния процес
2. Организира и координира работата на група или екип	2.1. Осъществява комуникация с членовете на работния екип 2.2. Познава принципите на професионалната етика и ги прилага като модел на поведение 2.3. Координира работата на група от хора, като познава силните и слабите страни на всеки член от екипа
3. Използва информационни и комуникационни технологии и техника	3.1. Използва съвременни информационни технологии за професионалната си дейност и професионалното си развитие 3.2. Работи със специфични за фотографската професия компютърни програми 3.3. Използва по време на работа съвременни комуникационни технологии за общуване с екипите
4. Работи с фотографска апаратура и техника	4.1. Работи с аналогова и цифрова фотоапаратура, с принадлежности и основни прибори 4.2. Работи с помощна фотографска техника – осветителни тела и прибори, фонове, видове стативи, основни фотографски помагала 4.3. Работи с компютърна техника за обработката на цифрово фотографско изображение 4.4. Познава параметрите и възможностите на съвременните фотокамери и техните принадлежности за използването им при конкретни снимачни задачи 4.5. Организира правилното съхранение на техниката и заснетите фотографски кадри; създава и води фотоархив (фотобанка) на продукцията си 4.6. Определя мерки за подобряване режима и условията за

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>съхранение на техниката</p> <p>4.7. Избира подходяща апаратура за изпълнение на конкретна задача</p> <p>4.8. Предприема предпазни мерки и взема решения за ремонт при възникване на проблеми с поверената му техника и апаратура</p> <p>4.9. Контролира дейностите по експлоатация на техниката</p>
<p>5. Спазва изискванията на трудовото законодателство</p>	<p>5.1. Познава документите, свързани с трудовото законодателство – трудов договор, допълнително споразумение, длъжностна характеристика и др.</p> <p>5.2. Познава изискванията на Кодекса на труда, свързани с работното време, почивките, отпуските, формите на заплащане и други права и задължения на лицата, практикуващи творчески професии</p> <p>5.3. Съставя документи, свързани с постъпване и напускане на работа, ползване на отпуски, писма, становища, предложения и др.</p> <p>5.4. Познава специфичните изисквания за заемане на различни длъжности</p>
<p><i>Специфични за специалност 2130202 „Приложна фотография“</i></p>	
<p>6. Планира и организира фотографските задачи</p>	<p>6.1. Координира дейността на ръководните, счетоводните и художествено-творческите сътрудници, с които работи</p> <p>6.2. Обосновава с аргументи вземането на финансово-счетоводни и управленски решения</p> <p>6.3. Отговаря за собствената си работа и за работата на екипа, който ръководи</p> <p>6.4. Периодично прави оценка на извършената работа от екипа</p> <p>6.5. Планира работата, като се информира за предстоящи актуални и значими събития в страната и в чужбина</p> <p>6.6. Води преговори и предлага творческо и технологично решение на поставени от възложители фотографски задачи</p> <p>6.7. Следи за съвременните тенденции в техническото и творческото развитие в областта на фотографията</p> <p>6.8. Следи дейността на конкурентни фирми и нововъведения, съобразени с творческите постижения и икономическата им политика</p> <p>6.9. Организира и осъществява различни тематични фотоизложби</p> <p>6.10. Участва в консултативни специализирани съвети, журита и пленери, тематично насочени към изобразителното изкуство и художествената фотография</p>
<p>7. Заснема различни фотографски видове и</p>	<p>7.1. Владее постановъчната работа при заснемането на предметите (предметна фотография, натюрморт и др.)</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
жанрове – мода, реклама, натюрморти, пейзажи, архитектурна, портретна и актова фотография	<p>7.2. Отчита спецификите при заснемане на обекти и събития в интериора и екстериора, като преценява и определя подходящия, целесъобразен начин за заснемането им (регистративен, документален, репортажен или постановъчен)</p> <p>7.3. Създава взаимоотношения между основните и второстепенните градивни композиционни елементи в изображението по време на снимачния процес и при окончателната обработка на изображенията</p> <p>7.4. Организира композиционното разположение на обектите във фотографския образ</p> <p>7.5. По време на снимачния процес преценява посоката на изобразяваното движение с цел съдържателно-емотивно пресъздаване на сниманото събитие, обект или явление</p> <p>7.6. Познава фотографските процеси и основните свойства на фотографията (реалистичност, документалност, аналитичност и фрагментарност); използва характерните изразни средства</p> <p>7.7. Работи със специализирани програмни продукти за обработка, подготовка и реализация на презентации на фотографски цифрови изображения</p>
8. Прилага специални фотографски техники	<p>8.1. Прилага специални техники – фотограма, фотобарелеф, фотомонтаж, изохелия, ефект на събитие и др.</p> <p>8.2. Практикува и други видови техники – например сериграфия, фотографска пластика</p> <p>8.3. Пренася фотографски образ върху нетрадиционни подложки – стъкло, керамика, плат, дърво и т.н.</p>
9. Познава фотографските основни свойства, изобразителни и специфични фотографски изразни средства и процеси и ги прилага в работата си	<p>9.1. Познава и използва в работата си традиционните изобразителни и специфични фотографски изразни средства и похвати</p> <p>9.2. Прилага знанията си за основните композиционни закони, както и тяхното целесъобразно творческо нарушаване</p> <p>9.3. Познава и прилага техники за обработване на класическите снимачни материали (черно-бели и цветни негативни, позитивни и обратими)</p> <p>9.4. Прилага знанията си за създаване на цифрово изображение и неговата компютърна обработка</p> <p>9.5. Познава и използва различни видове и способности на предметяване на изображението – експонетрия, колометрия и дензитометрия</p> <p>9.6. Познава и използва техника за предметяване на изображението – мастилено-струйни и лазерни принтери, миналабове, офсетов печат и др.</p>
10. Организира и контролира работата на екипа в студиото	<p>10.1. Разпределя работата, съгласува с екипа целите, дейностите и отговорностите</p> <p>10.2. Осигурява екипната работа, като прави промени и разрешава конфликти</p>

Компетенции	Резултати от ученето Обучаваният трябва да:
	<p>10.3. Оценява компетенциите и прави предложения за повишаване квалификацията на членове от екипа</p> <p>10.4. Упражнява билд-редакторска дейност при работата на ръководения от него екип</p>
11. Осъществява контакти с клиенти	<p>11.1. Контактва с клиенти на български и на чужд език</p> <p>11.2. Попълва документи за приемане на поръчки, тяхното одобрение от възложителя и окончателното им предаване</p> <p>11.3. Прилага индивидуален подход според нуждите и изискванията на клиента, като се стреми да отстоява професионалните и естетическите си възгледи</p>
<i>Специфични за специалност 2130203 „Фоторепортерство“</i>	
12. Създава фотографски журналистически материали, предназначени за печатните и електронните медии	<p>12.1. Умее да изготвя специални фотокореспонденции – репортаж от гореща точка, репортажен портрет, фотоесе, фотопътепис</p> <p>12.2. Планира работата си, като се информира от медиите – печатни и електронни, за актуални и значими събития</p> <p>12.3. При заснемане умее да представя информацията обективно, без да проявява и отразява личното си отношение</p> <p>12.4. Изготвя подходящ коментар или текст под снимковия материал</p> <p>12.5. Адекватно реагира в зависимост от политическата и икономическата обстановка на мястото или събитието</p> <p>12.6. Подготвя в кратки срокове своя екип, фотографската техника и документация</p> <p>12.7. Проявява съобразителност и самообладание на мястото на събитието</p> <p>12.8. Обработва фотоматериалите след заснемане на фотокореспонденцията</p>
13. Осъществява контакти с медии и институции	<p>13.1. Води устна и писмена комуникация с медии и институции на български и на чужд език</p> <p>13.2. Използва индивидуален подход според нуждите и изискванията на медията или институцията, като се стреми да отстоява професионалните си и естетически възгледи</p> <p>13.3. Попълва документи за приемане на поръчки от възложителя</p> <p>13.4. Сключва различни видове договори, попълва правилно необходимите финансови документи</p>

5. Изисквания към материалната база

5.1. Учебен кабинет

Основното предназначение на учебния кабинет е провеждането на обучение по теория на професията. Обзавеждането на учебния кабинет включва: работно място на обучаващия (работна маса и стол), работно място на всеки обучаван (работна маса и стол), учебна бяла дъска, мебели (предимно шкафове за различни цели), плазмен телевизор, екран за прожектиране, DVD, видеотехника и други технически средства за обучение. Разположението на работните места на обучаваните трябва да осигурява свободно преминаване от едно до друго учебно място и видимост на учебната дъска и прожекционните екрани.

5.2. Учебна фотографска лаборатория

(Оборудване с фотографска техника)

1. Снимачна фотографска техника - фотоапарати, обективи, филтри

2. Обслужваща фотографска техника - прибори, фонове, стативи, фотографски помагала

3. Осветителна техника и специализирани осветителни тела

4. Компютърна техника и софтуер за цифрова обработка на изображението

5. Фотографска копирна техника

6. Фотографска техника за репродукции

5.3. Компютърно монтажено студио

Трябва да разполага с 12 компютърни монтажни станции, плазмен телевизор, звуков пулт, 2 преносими компютъра, 2 тонколони.

6. Изисквания към обучаващите

Право да преподават теория и практика по професията „Фотограф“ - четвърта степен на професионална квалификация, имат лица със специалност, съответстваща на предмета/модула/дисциплината, която преподават, и с квалификация или професионален опит в сферата на фотографията и визуалните изкуства.

Препоръчително е на всеки три години обучаващите да преминават курс за актуализиране на професионалните знания и умения.